

یکی از اصلی ترین راهکارها برای کاهش کسری بودجه ۱۴۰۱، اصلاح سیاست ارز ۴۲۰۰ تومانی است

تداوم ارز ترجیحی؛ تداوم کسری بودجه

بار ۴۰۰ هزار میلیاردی تخصیص ارز ترجیحی بر بودجه ۱۴۰۱

گروه اقتصادی: بحران کسری بودجه، یکی از مهم ترین مسائل اقتصادی کشورمان طی سال های اخیر بوده است؛ موضوعی که بستر اولیه و اصلی تورم بالای ۳۰ درصد را ایجاد کرد. با توجه به اینکه دولت سیزدهم در آستانه تدوین نخستین بودجه خود برای سال ۱۴۰۱ است، بررسی مسائل مرتبط با تراز پرداخت و حل مشکل کسری بودجه در روزهای آتی بسیار اهمیت دارد. منشأ کسری بودجه عوامل مختلفی دارد، یکی از مهم ترین این موارد رشد بسیار بالای هزینه های جاری دولت در قالب پرداخت حقوق کارمندان و هزینه های ناشی از همسان سازی حقوق ها است که دولت سیزدهم با رویکرد مناسبی در حال اصلاح رویه موجود است. به طوری که میزان افزایش حقوق برای سال آینده ۱۰ درصد (حقوق های بیش از ۱۵ میلیون) در نظر گرفته شده است. از سوی دیگر اصلاح نظام مالیاتی نیز در افزایش منابع و کاهش کسری بودجه تاثیر بسزایی خواهد داشت. بدون شک مهم ترین بخش کسری بودجه، کاهش

گفت و گوی «وطن امروز» با فریال مستوفی، رئیس کمیسیون «بازار پول و سرمایه» اتاق بازرگانی تهران

ارز ۴۲۰۰ تومانی یعنی هدر دادن منابع ارزی محدود

با خانم فریال مستوفی، رئیس کمیسیون «بازار پول و سرمایه» اتاق بازرگانی تهران پیغامون معضلات ارز ۴۲۰۰ تومانی برای تولید و اقتصاد کشور و راهکار بهینه جایگزین به گفت و گو پرداختیم.

رئیس کمیسیون «بازار پول و سرمایه» اتاق بازرگانی تهران از جمله منتقدان این سیاست ارزی است که قیمت گذاری دستوری را راه درستی نمی داند و در توضیح دیدگاه خود به «وطن امروز» می گوید: «اصولا به طور کلی قیمت هر چیزی چه ارز و چه کالا به وسیله عرضه و تقاضا تعیین می شود و این موضوع درباره تمام کالاها از جمله ارز صدق می کند. هدف دولت از اتخاذ سیاست ارز ترجیحی، کمک به اقشار کم درآمد بود تا بتوانند کالاهای اساسی را با قیمت پایین تری تهیه کنند اما متأسفانه در ۲ سال گذشته شاهدان دست رفتن منابع ارزی بسیاری بوده ایم. در واقع نه تنها کالاها با قیمت مناسب به دست اقشار کم درآمد نرسید، بلکه منابع ارزی هم هدر رفت. در حالی که قانون ارز ۴۲۰۰ تومانی تصویب شد، شاهد استقبال شرکتها و رانندگان زیادی بودیم که با استفاده از این ارز، به واردات کالاهای غیر ضروری پرداختند و هیچ یک از کالاها را بر اساس ارز ۴۲۰۰ تومانی وارد بازار نکردند. به عبارت دیگر، آن هدف اصلی که کمک به اقشار کم درآمد بود محقق نشد و به معیشت مردم

کمک نکرد. اساسا نوع سیاست دستوری که ارز را چندین ختی می کند، جواب نخواهد داد». وی ادامه داد: «دولتمردان اگر قصد کمک به اقشار کم درآمد دارند، راههای زیادی وجود دارد که مشروط به نیازسنجی دقیق و جامع است؛ یعنی ابتدا باید افراد کم درآمد و نیازمند را شناسایی کرده و سپس مطابق نیازشان یارانه به آنان پرداخت کنند. از سوی دیگر چرا ما این یارانه را در ابتدای زنجیره به واردکننده بدهیم؟ می توان این یارانه را در آخر زنجیره به نیازمندان واقعی پرداخت کرد و در بحث دارو هم می توان از طریق شرکت های بیمه این خدمات را به مردم ارائه کرد. به نظر من اینکه به طور کلی برای جمعیت ۸۰ میلیونی این ارز اختصاص داده شود، درست نیست و به دست نیازمندان واقعی نمی رسد. ما در سال های گذشته از فروش نفت که درآمد عمده کشور است، سالانه حدود ۱۰۰ میلیارد دلار دریافت می کردیم اما به دلیل تحریم های موجود در یکی دو سال گذشته صحبت از درآمد ۹ تا ۱۰ میلیاردی است و این بدین معناست که درآمد کشور شدت کاهش یافته است. در این شرایط ما به جای اینکه در مصرف دارایی صرفه جویی کنیم، با این سیاست در حال هدر دادن آن هستیم. بنابراین از نظر ما به عنوان بخش خصوصی، سیاست دستوری سیاستی غلط است اما قطعاً موافق کمک به اقشار کم درآمد هستیم تا قدرت خریدشان بالا برود». رئیس کمیسیون «بازار پول و سرمایه» اتاق بازرگانی تهران درباره آسیب های وارده به کشور و تولیدات داخلی پس از اجرای این سیاست افزود: «کشور در زمانی که با کمبود ارز حاصل از فروش نفت مواجه بود، بسیاری از ارزهای در دسترس را به ارز ۴۲۰۰ اختصاص داد ولی این حجم از منابع ارزی به هیچ وجه نتوانست به افزایش قدرت خرید مردم و عدم افزایش قیمت کالاهای اساسی مورد نیاز مردم بینجامد. دلیل آن هم این بود که قیمت تمام شده کالای ما با تبدیل شدن به ارز آزاد، قدرت رقابت با قیمت کشورهای دیگر را پیدا کرده بود اما متأسفانه با پایین نگه داشتن قیمت ارز، قیمت کالاهای غیر نفتی را از دایره رقابت خارج کردیم. در واقع با اجرای این سیاست نه تنها به تولید داخل آسیب زدیم، بلکه صادرات را هم متضرر کرده ایم».

مساله محدودیت منابع ارزی جدی ترین بحث مربوط به ایجاد کسری بودجه و در نهایت الزام به حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی است. بنابراین با توجه به میزان فروش نفت ایران در سال جاری که حدود ۱۵ میلیون بشکه تخمین زده شده است، عملاً منابع در دسترس دولت به کمتر از ۱۵ میلیارد دلار می رسد و این میزان حتی پوشش ارز ۴۲۰۰ تومانی مورد نیاز کالاهای اساسی را نیز نخواهد داد چه برسد که در بودجه ۱۴۰۱ با کمک کسری بودجه دولت بیاید. از طرفی بسیاری از منابع ارزی بلوکه کشور نیز شده است که این موضوع نیز زنگ خطر جدی برای اقتصاد به همراه خواهد داشت. تخمین ارز مورد نیاز کالاهای اساسی این نکته را گوشزد می کند که برای ادامه اعطای ارز ۴۲۰۰ تومانی، از مورد نیاز بیشتر از حد انتظار است. طبق عملکرد ۷ ماهه سال ۱۴۰۰، میزان اعطای ارز ۴۲۰۰ تومانی به بیش از ۱۰ میلیارد دلار رسیده است و جعفر قادری، نماینده مجلس نیز میزان مورد نیاز ارز ۴۲۰۰ تومانی تا پایان سال ۱۸۱ میلیارد دلار برآورد کرده است.

صورت ارز یارانه ای ۴۲۰۰ تومانی به واردکنندگان داده می شد.

پس از آنکه دولت به منابع حاصل از فروش نفت است. با وجود افزایش فروش نفت و برآورد صورت گرفته در بودجه ۱۴۰۱ مبنی بر اینکه سال آینده ۱۷۲ میلیون بشکه نفت به ازای هر بشکه ۶۰ دلار فروخته خواهد شد، به دلیل وجود مساله ارز ۴۲۰۰ تومانی، استفاده بهینه از منابع ارزی کشور امکان پذیر نخواهد بود. می توان گفت بیش از نیمی از کسری بودجه دولت به مساله استفاده بهینه نکردن از منابع ارزی حاصل از فروش نفت در قالب ارز ۴۲۰۰ تومانی برمی گردد. مساله کسری بودجه و ارتباط آن با تورم، موضوعی است که بر همگان آشکار است و لزوم کاهش کسری بودجه از ملزومات اصلی یک بودجه سالم و ضد تورمی است. دولت سیزدهم باید در راستای کاهش کسری بودجه به دنبال مولدسازی دارایی ها، افزایش منابع پایدار و حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی باشد.

دولت پس از ۴ سال تداوم سیاست ارز سوزی، تصمیم بر اصلاح نحوه تخصیص ارز ترجیحی دارد که اگر انجام نشود تاثیر بسزایی در بهبود شرایط بودجه ۱۴۰۱ خواهد گذاشت و کسری آن را کاهش خواهد داد. مهم ترین نمود اصلاح سیاست ارز ترجیحی، افزایش منابع در دسترس دولت برای اعطای یارانه های نقدی و با درصد خطای کمتر در رسیدن به اهداف حمایتی است. با شروع اختصاص ارز ۴۲۰۰ از ابتدای سال ۹۷ تا پایان مهرماه ۱۴۰۰، بیش از ۶۷ میلیارد دلار از

۴۲۰۰ تومانی به کالاهای اساسی پرداخت شد تا این کالاها در ساحل امن قیمتی و بدون تاثیرگیری از تورم به دست مردم برسد اما بررسی تغییرات قیمتی کالاهای اساسی از ابتدای سال ۹۷، بخوبی نشان از این دارد که این سیاست در زمینه کنترل قیمت ها شکست خورده است. حتی روند قیمتی این کالاها در بازه زمانی یکساله اخیر از تورم عمومی نیز پیشی گرفته است.

امروز کالاهای اساسی از جمله مرغ با قیمت تقریباً نزدیک به بازار آزاد به دست مصرف کننده می رسند و عملاً پرداخت ارز از آن ۴۲۰۰ تومانی نتوانسته به هدف خود در کنترل قیمت ها برسد. از طرف دیگر محدودیت های شدید بودجه ای موجب شده منابع ارزی محدود کشورمان تنها برای اعطای ارز ۴۲۰۰ تومانی خرج شود. در این بین دیگر نیازهای اقتصادی کشور از جمله توسعه، همواره از درآمدهای نفتی بی بهره بوده اند. البته نشانه هایی از اینکه دولت حتی به دلیل ناتوانی در تامین منابع ارزی دلار ۴۲۰۰ تومانی، دست به اقدامات انتحاری مانند خرید آن از بازار آزاد زده است نیز وجود دارد.

درآمد های نفتی بی بهره بوده اند. البته نشانه هایی از اینکه دولت حتی به دلیل ناتوانی در تامین منابع ارزی دلار ۴۲۰۰ تومانی، دست به اقدامات انتحاری مانند خرید آن از بازار آزاد زده است نیز وجود دارد.

برای مثال عبدالناصر همتی، رئیس سابق بانک مرکزی گفته بود سال ۹۹، به دلیل کمبود منابع ارزی در دسترس دولت، جهت تامین ارز ۴۲۰۰ تومانی، با خلق پول از بازار آزاد ارز خریداری می شد و به

در ادامه به بررسی روند بودجه سالانه کشور، منابع و مصارف، درآمدها و هزینه های طی ۱۰ سال گذشته و چگونگی افزایش کسری بودجه در سال های اخیر بر اساس گزارش های دیوان محاسبات خواهیم پرداخت. ضروری بر درآمدهای ۱۰ ساله بودجه نشان می دهد در اکثر سال ها نرخ رشد درآمد بالاتر از ۱۰ درصد بوده است، در حالی که بر خلاف درآمدها، روند اعتبارات هزینه ای با رشد چشمگیر همراه بوده است. در نمودارها مشاهده می کنید که به عنوان مثال رشد هزینه ها در لایحه بودجه پیشنهادی دولت برای سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه ۹۹ بالغ بر ۴۶ درصد بوده است که بیشترین نرخ رشد طی دهه اخیر است.

کسری بودجه؛ زخم کاری سال های اخیر اقتصاد ایران

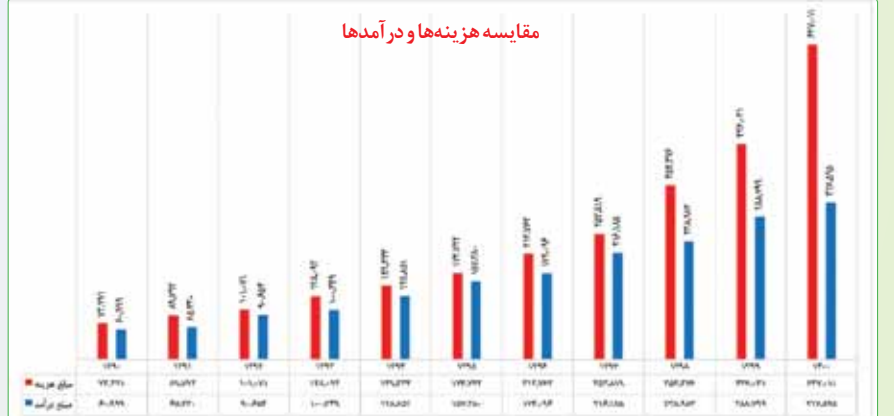

در ادامه به بررسی روند بودجه سالانه کشور، منابع و مصارف، درآمدها و هزینه های طی ۱۰ سال گذشته و چگونگی افزایش کسری بودجه در سال های اخیر بر اساس گزارش های دیوان محاسبات خواهیم پرداخت.

ضروری بر درآمدهای ۱۰ ساله بودجه نشان می دهد در اکثر سال ها نرخ رشد درآمد بالاتر از ۱۰ درصد بوده است، در حالی که بر خلاف درآمدها، روند اعتبارات هزینه ای با رشد چشمگیر همراه بوده است. در نمودارها مشاهده می کنید که به عنوان مثال رشد هزینه ها در لایحه بودجه پیشنهادی دولت برای سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه ۹۹ بالغ بر ۴۶ درصد بوده است که بیشترین نرخ رشد طی دهه اخیر است.

بر همین اساس و همان طور که در نمودارها مشخص است، روند افزایش اعتبارات هزینه ای طی دوره زمانی ۹۰ تا ۹۹ تصاعدی بوده و رشد درآمدها تقریباً روندی خطی را تجربه کرده است. بررسی روند ۱۰ ساله منابع و مصارف بودجه های کشور نشان می دهد طی سال های ۹۰ تا ۹۹ کسری بودجه سالانه بین ۵ تا ۴۶ درصد رشد داشته است.

بررسی متوسط نرخ رشد کسری بودجه طی سال های ۹۰ تا ۹۹ نشان می دهد طی این سال ها به طور متوسط کسری بودجه رشد ۲۱ درصدی داشته است.

توضیح: مبنای اعداد ذکر شده برای سال ۱۴۰۰، لایحه تقدیمی دولت به مجلس در نظر گرفته شده است

این مسیر تنها متعلق به شماست.
 اینترنتی «کاملا» اختصاصی برای کسب و کار شما

رسپینا

بزرگترین ارائه دهنده پهنای باند اختصاصی به سازمان ها در ایران

شرکت خادمدارزای رسپینا
 (سهامی خاص - شماره ثبت: ۱۳۳۱۱)
 دارای پروانه FCP به شماره ۱۸-۲۴-۱۰۰
 از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

تلفن: ۰۲۱-۹۱۰۷۰۰۰۰

www.respina.net